

Előterjesztés
a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság részére
a 2017. évi özönnövény-mentesítési feladatok végrehajtásáról szóló tájékoztatóról

I. Tartalmi összefoglaló

A parlagfű elterjedése rendkívül súlyos közegészségügyi problémává vált, annak komoly gazdasági vonzatával együtt. A parlagfű leggyakrabban utak és vasúti sínek mentén, parlagon hagyott területeken, nem megfelelően gyomirtott és bolygatott földeken fordul elő. A terjedés megakadályozásához a parlagfű folyamatos irtása szükséges.

A parlagfű-mentesítés mellett figyelmet kell fordítani a bálványfák irtására is, mivel ez az agresszív, gyökérsarjaival terjeszkedő fa számos helyen – az utak mentén, a kerítések és épületek falánál, a járda- és a falpedésekben – megtalálható. Káros hatása főképpen abban áll, hogy agresszív térfoglalásával elveszi az élőhelyet az értékes, őshonos növényzettől. A bálványfa ahol megjelenik, ott a terület az elhanyagoltság képét mutatja. Gyors növekedése miatt az élőhely természetes fajaival szemben előnyben van, azokat kiszorítja, ezért a mentesítésre egyre nagyobb szükség van.

Az allergén és invazív növények irtása mellett fontos az ingatlanok és a közterületek gyommentesítése is annak érdekében, hogy Kőbánya rendezettsége biztosított legyen.

1. Az özönnövény-mentesítési kötelezettségek jogszabályi háttere

A parlagfű-mentesítési kötelezettséget az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) határozza meg. Az Éltv. rendelkezik az emberi egészséget veszélyeztető károsítók elleni védekezésről.

Az Éltv. 17. § (4) bekezdése szerint:

„17. § (4) A földhasználó köteles az adott év június 30. napjáig az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani.”

Az Éltv. előírja továbbá a védekezési kötelezettséget elmulasztókkal szemben a közérdekű védekezés elrendelését.

A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. R.) határozza meg a fák és cserjék kezelésére és kivágására vonatkozó szabályokat.

A Korm. R. 4. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„4. § (1) A használó köteles gondoskodni az ingatlanon lévő fás szárú növények fenntartásáról, az adott faj tulajdonságainak megfelelő szakszerű kezeléséről (így különösen víz- és tápanyag-utánpótlásról, metszésről, növény-egészségügyi beavatkozásról), valamint szükség szerinti pótlásról.

(2) A használó köteles gondoskodni az ingatlanán lévő fás szárú növények emberi életet, egészséget veszélyeztető részeinek eltávolításáról.”

A Korm. R. 2. § (4) bekezdése szerint:

„2. § (4) Ha a pótlás az 1. mellékletben szereplő inváziós fás szárú növény kivételként meghatározott kertészeti változataival történik, ingatlan tulajdonosa, vagyongazdálkodója, vagy az ingatlanon lévő fás szárú növényekkel bármely jogviszony alapján rendelkezni jogosult használója (a továbbiakban együtt: használó) köteles gondoskodni a fás szárú növény továbbterjedésének megakadályozása érdekében az újulat eltávolításáról.”

Szabályozást tartalmaz a Budapest Főváros Közgyűlésének a főváros köztisztaságáról szóló 48/1994. (VIII. 1.) Fővárosi Közgyűlés rendelete (a továbbiakban: Föv. Kgy. R.) is.

A Föv. Kgy. R. 3. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja szerint:

„3. § (1) Az ingatlan tulajdonosa (kezelője, használója) köteles gondoskodni:

a) az ingatlan – beleértve az ingatlan nyilvántartásban közterületként nyilvántartott belterületi földrészletet is – és az ingatlan előtti járda, továbbá a járda és a kocsút közötti kiépített vagy kiépítetlen terület gondozásáról, tisztán tartásáról, szemét- és gyommentesítéséről, hóeltakarításáról és síkosság mentesítéséről.

b) a beépítetlen telekingatlan tisztán tartásáról és gyommentesítéséről,

c) a telekingatlanról a gyalogjárda és az úttest fölé nyúló ágak és bokrok megfelelő nyeséséről;”

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló 32/2015. (XII. 18.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Önk. R.) 2016. február 1-jén lépett hatályba, amelyet a Képviselő-testület Kőbánya rendezettségének védelmében alkotott meg.

Az Önk. R.-nek a közterületek rendjére vonatkozó fontosabb rendelkezései az alábbiak.

„7. § (1) Az az ingatlantulajdonos, -kezelő vagy -birtokos, aki

a) nem gondoskodik az ingatlana előtti járda, az ingatlanához csatlakozó járda, valamint a járda és az úttest közötti kiépített vagy kiépítetlen terület, járda hiányában az ingatlana telekhatárától számított egy méter széles területsáv gondozásáról, tisztán tartásáról, gyomnövényektől, illetve gyomfáktól történő mentesítéséről, síkosság-mentesítéséről és a hó eltakarításáról,

b) az ingatlanán lévő felépítmény homlokzatát vagy az ingatlana kerítését nem tartja tisztán, nem gondoskodik az építménye falának, illetve az ingatlan kerítésének a tövéből kinövő gyomnövényektől, illetve gyomfáktól történő mentesítéséről,

c) nem gondoskodik a telekingatlana tisztán tartásáról a gyomnövényektől, illetve gyomfáktól történő mentesítéséről, vagy

d) nem gondoskodik a telekingatlanáról a közterületre kinyúló ágak és bokrok megfelelő nyeséséről,

megsérti a közösségi együttélés alapvető szabályait, és ötezer forinttól természetes személy esetében százötvenezer forintig, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében ötszázezer forintig terjedő közigazgatási bírsággal sújtható.

[...]

(6) Az (1), (3) és (4) bekezdésben meghatározott, a közösségi együttélés alapvető szabályait sértő magatartás miatt a közterület-felügyelő harmincezer forint helyszíni bírságot szabhat ki.”

A fenti jogszabályi rendelkezések előírják az ingatlan tulajdonosa, illetve birtokosa részére az ingatlanok, valamint az ingatlan előtti közterület meghatározott részének a tisztántartására, a gyomfa- és gyommentesítésére vonatkozó kötelezettségét. A Föv. Kgy. R. jogkövetkezményt nem fűz a kötelezettség megszegése esetére, az Önk. R. azonban lehetővé teszi, hogy a közterületek rendjét, köztisztaságát zavaró szabályszegőkkel szemben szankciót lehessen

alkalmazni. A fentiekén túl az Éltv. előírja, hogy a földhasználó köteles az adott év június 30. napjáig az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani.

2. Előkészítő munka a vegetációs időszak előtt

A Kőbányai Polgármesteri Hivatal Hatósági Főosztálya (a továbbiakban: Hatósági Főosztály) 2017 februárjában előkészítő nyilvántartást készített, amely a parlagfűvel és gyommal fertőzött beépített vagy beépítetlen ingatlanokat és a közterületi szakaszaikat tartalmazta a korábbi évek felmérései alapján.

A Hatósági Főosztály egyeztető tárgyalást hívott össze a társszervek és a kerület rendezett állapotának fenntartásában fontos szerepet játszó cégek bevonásával 2017. április 20-ára. Az egyeztetés célja a munkavégzés ütemezésének megbeszélésén, a problémás vagy vitatott területek figyelemfelhívásán túl a személyes kapcsolat kiépítése azokkal a szervezetekkel is, amelyekkel a Hatósági Főosztály nem áll napi munkakapcsolatban.

Az egyeztetésen a Kőbányai Közterület-felügyelet, a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt., a Kőkert Kőbányai Non-profit Közhasznú Kft., a Főpolgármesteri Hivatal Vagyongazdálkodási Főosztálya, a Főpolgármesteri Hivatal Városigazgatóság Főosztálya, a MÁV Zrt., a FŐKERT Non-profit Zrt., a BKV Zrt. részéről az Autóbusz és Trolibusz Üzemeltetési Igazgatóság és a Vasúti Üzemeltetési Igazgatóság képviselői vettek részt.

A tárgyaláson a társszervekkel, szervezetekkel egyeztetés történt a közterületek, az utak, a parkok, az iparvágányok, a növénykazetták és az egyéb ingatlanok gyommentesítési feladatairól, a kaszálások gyakoriságának szükségességéről, amely munkálatok éves ütemtervben kerültek rögzítésre. Az egyeztetésen a Hatósági Főosztály ismertette az Önk. R. rendelkezéseit, illetve a 2016-os évben megtett hatósági intézkedéseket, ismételten felhívva a figyelmet a szabályszegés elkövetése esetén kiszabható közigazgatási bírságra. A későbbi folyamatos kapcsolattartás érdekében az egyes cégeknél és szervezeteknél a gyommentesítési koordinátor személye és elérhetősége is rögzítésre került.

2017. április hónaptól megkezdődött a kerület zöldfelületi állapotának felmérése, valamint az előző évben problémát mutató ingatlanok ellenőrzése. Az első ellenőrzést követően azokra az ingatlanokra és ingatlanok előtti közterületekre, amelyek évek óta problémások voltak és az ellenőrzés során is rendezetlen állapotot mutattak, az előzetes felhívást mellőzve közigazgatási szabályszegési eljárás kezdeményezése történt a Hatósági Osztály felé.

Előfordultak olyan területek is, amelyek rendbetételét a tulajdonosok rendszeresen elvégezték, de az első ellenőrzéskor rendezetlenek voltak, ebben az esetben az ingatlantulajdonosok,-kezelők, vagy -birtokosok (a továbbiakban: tulajdonos) felhívást kaptak az ingatlanok és az ingatlan előtti közterületnek a közléstől számított 8 napon belül történő rendbetételére.

2017. év	Ingatlanok száma (db)
Első ellenőrzést követő felhívás a vegetációs időszakot megelőzően	321
Első ellenőrzést követő azonnali közigazgatási eljárás kezdeményezése	10

A 2016. év hasonló időszakában 259 ingatlan vonatkozásában kaptak a tulajdonosok felhívást.

A vegetációs időszak előtt 2017 áprilisában a Kőbányai Közterület-felügyelet részvételével kezdődött meg az intézkedést igénylő helyszínek feltárása.

Az ingatlanok helyszíni bejárása során tapasztaltak szerint a gyom, illetve a fasarjak, bálványfák eltávolításának hiánya általában összekapcsolódott. Ahol az ingatlan gazos és rendezetlen volt, ott a bálványfa sarjak is megjelentek.

A gyommal fertőzött ingatlanok feltárásában a Hatósági Főosztály munkáját segítette a lakosság is. A lakossági bejelentések leggyakrabban elektronikus úton érkeztek az önkormányzat honlapján működtetett bejelentő rendszeren keresztül, a Járókelő elektronikus bejelentő oldalról, valamint az Országos Parlagrafü Bejelentő Rendszer (PBR) által közvetlenül.

3. A vegetációs időszakban elvégzett feladatok

A Kőbányai Non-profit Közhasznú Kft. 2017 áprilisától folyamatosan kaszált a vegetációs időszak végéig, illetve igény és kérés alapján többször is gyommentesítést végzett egyes kiemelt közterületeken és parkokban.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. üzemeltetésében, illetve kezelésében lévő önkormányzati tulajdonban lévő telek- és lakóingatlanok rendbetétele is folyamatosan zajlott.

2017. július 1-jétől heti bejárásokon a Hatósági Főosztály ellenőrizte az ingatlanok és az ingatlanok előtti közterületek állapotát, gyomfa- és gyommentesítését. Az ellenőrzések célja nagyrészt a felszólított tulajdonosok ingatlanjainak utóellenőrzése volt, illetve mindeközben további problémás ingatlanok feltárása is megtörtént.

A visszaellenőrzések során, amennyiben az ingatlan vagy az ingatlan előtti közterület a felszólítást követően is kaszálatlan volt, úgy az Önk. R. alapján közigazgatási szabályszegési eljárás kezdeményezése történt meg a Hatósági Osztály felé. Néhány ingatlan tekintetében többszöri ellenőrzést követően a közigazgatási eljárás ismételt megindítása is szükségessé vált, illetve részbeni teljesítés miatt újabb felhívások mentek ki a tulajdonosok számára.

2017. év	Ingatlanok száma (db)
Felhívás a vegetációs időszakban	72
Utóellenőrzést követő közigazgatási eljárás kezdeményezése	34

A vegetációs időszak előtt, az első ellenőrzést követően kiküldött nagy mennyiségű felhívással érintett ingatlan zöme a vegetációs időszakban, a rendezettség kialakítására megadott határidő leteltét követően lett visszaellenőrzve. A tapasztalat az volt, hogy az Önk. R.-ben meghatározott várható szankció hatására a tulajdonosok nagy része a kaszálást elvégezte mind az ingatlanán, mind az ingatlana előtti közterületen.

A visszaellenőrzések a mai napig folyamatosan zajlanak. A visszaellenőrzések száma 2017. október 20. napjáig 354 db volt, amelyben a problémás ingatlanokat kétszer, akár háromszor is ellenőrizte a Hatósági Főosztály. A 2016. évben 238 ingatlan visszaellenőrzése történt meg.

Kőbányán jellemzően nem a parlagfű-szennyezettség okozza a fő problémát, ugyanakkor fontos, hogy minden esetben fellépjen a Hatósági Főosztály az allergén növény irtása érdekében.

2017. július 1-jét követően a parlagfűvel borított ingatlanok esetében a Hatósági Főosztály Építésügyi és Környezetvédelmi Osztálya az eljárást megindította, és határozattal 3 esetben közérdekű védekezést rendelt el.

Közérdekű védekezés elrendelése	2017. év
Hatósági határozat (db)	3

A közérdekű védekezéssel párhuzamosan a növényvédelmi bírság kiszabása a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény-és Talajvédelmi Osztály (1135 Budapest, Lehel utca 43-47.) hatáskörébe tartozik. A közérdekű védekezést elrendelő határozatban foglalt kényszerkaszálásra a Kőker Kőbányai Non-profit Közhasznú Kft. lett kijelölve. A kényszerkaszálások végrehajtására nem került sor, mivel mindhárom esetben önkéntes teljesítés történt a kötelezettek részéről a határozat kézhezvételét követően. Ez nem mentesít azonban a növényvédelmi bírság kiszabása alól.

Az Önk. R. 2016. február 1-jén történt hatályba lépésével lehetővé vált a rendezetlen ingatlanok tulajdonosaival szembeni szabályszegési eljárás lefolytatása és jogkövetkezményként közigazgatási bírság kiszabása.

Az Önk. R. alapján indított eljárások számát (valamennyi az Önk. R.-ben meghatározott tényállás alapján), az eljárásban kiszabott közigazgatási bírság összegét, valamint a befolyt közigazgatási bírság összegét az alábbi táblázat mutatja.

Közigazgatási szabályszegési eljárások száma 2017. október 27-ig (db)	Kiszabott közigazgatási bírság 2017. október 27-ig (Ft)	Befizetett, beszedett közigazgatási bírság 2017. október 27-ig (Ft)
44	4 184 000	2 038 210

Az intézkedések részletes adatainak összefoglalását az alábbi táblázat tartalmazza.

Felszólítások száma összesen (ingatlan)	393
Közigazgatási eljárások száma összesen (db)	44
Közérdekű védekezés (db)	3

A 2017. év időjárása különösen kedvezett a növényzet növekedésének, ezért a szokásosnál is nagyobb kihívást jelentett a feladatok megoldása.

A következetes helyszíni ellenőrzéseknek és visszaellenőrzéseknek, a felhívások magas számának, valamint a szabályszegési eljárásoknak köszönhetően jelentős eredményeket értünk el a kerület rendezettségének kialakításában.

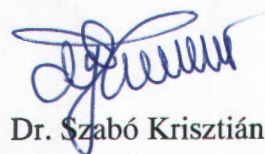
A felhívásokat követően a tulajdonosok mintegy 80 százaléka egy-két héten belül önként teljesített. A szabályszegési eljárás során már az eljárás megindításáról szóló értesítés közlését követően a tulajdonosok rendezték az ingatlant, illetve az ingatlan előtti közterületet. A gyomfa- és gyommentesítés nem mentesít a közigazgatási bírság kiszabása alól, az méltányossági körülményként értékelhető.

Kevés számban fordult elő olyan eset, hogy a kiszabott közigazgatási bírság ellenére a rendezettség kialakítása nem történt meg. Ebben az esetben ismételt eljárás indult a szabályszegővel szemben.

Továbbra is problémát jelent a fővárosi, illetve a MÁV-kezelésű ingatlanok gyomfa- és gyommentesítésének elmaradása annak ellenére, hogy mind a főváros megfelelő szervezeteivel, mind a MÁV Zrt.-vel rendszeres kapcsolatban áll a Hatósági Főosztály, és több ingatlan esetében közigazgatási bírság is kiszabásra került. Gondot jelentenek továbbá az elhagyott ingatlanok, amelyek sokszor felszámolás alá került cégek tulajdonában állnak. Ilyenkor minden esetben a felszámoló felé történik jelzés, és közigazgatási bírság is kiszabásra kerül, amely jellemzően nem hozza meg a kívánt eredményt.

Budapest, 2017. november „17.

Dr. Szabó Krisztián